

4. a hálózat gondoskodik arról, hogy széles körben, bárhol igénybe vehető és használható legyen.

Jelenleg a gazdasági támogatás megfelelő szétosztása és mértéke megbeszélések tárgyát képezi. Alapelv, hogy a támogatás mértékét az egyes tájékoztató szolgáltatásoknak a hálózat egésze számára hasznos funkciója szabja meg. Támogatás kizárólag a CIDST valamelyik munkacsoportjának ajánlására adható.

A technikai munkacsoport 18 hónapot töltött a hálózat-összekapcsolás műszaki feltételeinek tanulmányozásával és a fokozatos fejlesztési tervek kidolgozásával. A jelenlegi szakaszban a hálózat kialakításának szervezeti és jogi problémái kerülnek előtérbe, miután a kérdéseknek csak egy része műszaki vonatkozású. A szervezési és jogi kérdések a tájékoztatás minőségét érintik és annyifélek, ahány tagja van a hálózatnak. Bár szakértők, tájékoztatói, műszaki és jogi szakemberek dolgoznak a problémák megoldásán, az ilyen jellegű munkák nem mennek gyorsan. Az előadók véleménye szerint optimális esetben 1976-ra várható a hálózat egyes részeinek összekapcsolása, a teljes hálózat kialakulása pedig 1977 végére.

[GILES, C.G. – GRAY, J.C.: *The European Information Network for Science and Technology: the first stages* = *Aslib Proceedings*, 27. köt. 9. sz. 1975. p. 366–375.]

(Grofcsik Gusztávné)

Dokumentumok hozzáférhetősége az USA-ban

Az NFAIS (*National Federation of Abstracting and Indexing Services* = *Indexelő és Referáló Szolgáltatások Országos Szövetsége*) 1975 március 2-án tartott konferenciáján eszmei tervet fogadott el; amelynek végrehajtá-

sa nyomán minden folyóiratcikk, kongresszusi anyag, report, térkép, könyv vagy egyéb dokumentum, melyekről az NFAIS-tagok szolgáltatásaiban hivatkozás található, mindenki számára – mind az Egyesült Államokban mind külföldön – elérhető és beszerezhető lenne.

A határozatot egy bizottság két éves munkája előzte meg, majd jóváhagyásra a NCLIS (*National Commission on Libraries and Information Science* = *Könyvtári és Tájékoztatástudományi Országos Bizottság*) elé terjesztették.

A terv értelmében az összes dokumentumot kiválasztott szakkönyvtárakban deponálják.

A felhasználók a dokumentumok másolataiért térítést fizetnek, mely fedezi a könyvtár költségeit, valamint a szerzői díjat.

[NFAIS Newsletter, 17. k. 2. sz. 1975. p. 1–2.]

(Gábor Györgyné)

Bowker ISBN-szalag szolgáltatás

A könyvrendeléshez kapcsolódó, időtrábló papírmunka csökkentésére az R. R. Bowker cég 1976 februártól ISBN mágnesszalagos szolgáltatást nyújt. A szalag minden könyvről, amely a „Books in Print” vagy a „Forthcoming Books” kiadványban megjelenik, a következő adatokat tartalmazza: ISBN szám, szerző, cím, kötettség, kiadás és kötés. Az alapszalagot a továbbiakban kéthavonta kiegészítik.

A szolgáltatás előfizetési díja évi 6000 dollár. Távolati elképzelések szerint ugyanezek az információk később mikrofilmlapon is hozzáférhetőek lesznek. Megjegyzendő, hogy a Bowker cég software szállítást nem vállalja.

[Advanced Technology Libraries, 5. köt. 1. sz. 1976. p. 5.]

KÖNYVTÁRI MUNKA – KÖNYVTÁROS HIVATÁS

A tudományos-műszaki könyvtárak Olaszországban

Olaszországban kielégítőnek mondható a műszaki-tudományos könyvtárak jelenlegi helyzete, bár hiányzik a más könyvtárakkal (nyilvános, nemzeti, egyetemi stb.) való koordinált együttműködés. A műszaki-tudományos irodalom gyarapítása, válogatása mind nagyobb problémát jelent, a könyvtárak szolgáltatásaival szemben támasztott igények egyre nagyobbak. Fejlesztésük közös érdek, mert ez az alapja az információszolgáltatásnak, a tudományos együttműködésnek.

A felhasználók igényeinek kielégítése minden esetben elsődleges szempont, ezért keresik a különböző könyvtárak a minél jobb megoldásokat. Mindenekelőtt az szükséges, hogy a könyvtárak és az információs intézmények az elfogadott nemzeti és nemzetközi módszereket alkalmazzák.

Az 1954–55. évekről készült beszámoló 1656 műszaki-tudományos könyvtárról tesz említést [1]; 1961-ben számuk 1713 volt [2]. 1965-ben az *Associazione Italiana Biblioteche* (Olasz Könyvtárosok Egyesülete) és a *Con-*

siglio Nazionale delle Ricerche (Nemzeti Kutatási Tanács) közösen kiadta a *Tájékoztató az olasz műszaki-tudományos könyvtárakról és dokumentációs központokról* c. kiadványt [3]. Ez 1517 olyan testület létezéséről számol be, amely valamilyen módon kapcsolatban van a könyvtárakkal.

A különböző testületek kísérleteket tesznek a könyvtárak és tájékoztatási intézmények közötti együttműködés megteremtésére. Az *Országos Kutatási Tanács* 1968-ban javaslatot dolgozott ki egy országos műszaki-tudományos szolgálat kialakítására [4], 1972-ben pedig egy információs hálózat terve készült el [5]. Számos kezdeményezést ismerünk a központi katalógus összeállítására és fejlesztésére, de határt szabnak a munkának az olyan korlátok, mint pl. a területi izoláltság [6–8]. Vannak azonban eredmények is: a római és a firenzei *Központi Nemzeti Könyvtárba* érkező műszaki-tudományos irodalomról hírt ad az *Olasz könyvtárak első központi katalógusa*, amelyet a *Centro Nazionale per il Catalogo Unico delle Biblioteche Italiane (Olasz Könyvtárak Egységes Katalógusának Központja)* készít.

Az *Országos Kutatási Tanács* 1923-ban alakult és a Minisztertanács közvetlen irányítása alá tartozik. Feladata a kutatómunka fejlesztése és koordinálása.

Ma a Tanács Könyvtárában 350 ezer kötet könyv, 10 ezer folyóirat (ebből 4 ezer a kurrens) található. A személyzet 51 főből áll, ebből 10 munkatárs könyvtáros és 13 segédkönyvtáros. A Könyvtár a központi műszaki-tudományos könyvtár szerepét tölti be.

1968-ban – az Országos Kutatási Tanács kezdeményezésére – létrehozták a *Kutatást és Dokumentációt Tanulmányozó Laboratóriumot és Könyvtárat (Biblioteca e Laboratorio di Studi sulla Ricerca e sulla Documentazione)*, amelynek a székhelye Rómában van. Feladatai közé tartozik: figyelemmel kísérni az éves kutatási munkát, biztosítani a műszaki-tudományos információ megfelelő áramlását.

A műszaki-tudományos könyvtárak működéséből hiányzik az egységes rendszer, és ennek folytán az együttműködés lehetősége. Szükséges lenne egy hivatalosan elfogadott, egységes működési rendet kialakítani, amelynek figyelembevételével dolgozhatnának azok a könyvtárak is, amelyeket nem az állam tart fenn.

Az *Olasz Könyvtárosok Egyesülete Könyvtári Csoportja* tervezetét dolgozott ki az olasz könyvtári szervezetnek a következő évtizedben (1975–1985) történő fejlesztésére. [9] Ez a tervezet elemzi a műszaki-tudományos könyvtárak és tájékoztatási intézmények jelenlegi helyzetét és sürgeti egy dinamikus fejlődő, jól szervezett könyvtári hálózat kialakítását. Nagy súlyt helyez a jól kezelhető, a különböző dokumentumtípusok keresésére alkalmas központi katalógus létesítésére.

A cikk írója végül megemlíti a technikai felszereltség és a munkakörülmények javításának, valamint a szakemberképzés megoldásának égető szükségességét.

IRODALOM

- [1] Elenco di biblioteche scientifiche e tecniche. Szerk. B. Gambigliani Zoccoli, M.P. Carosella. Róma, 1955.
- [2] Primo elenco provvisorio degli organismi italiani di documentazione e informazione scientifica e tecnica. Szerk. M. Salimei, R. Papa, Róma, 1961.
- [3] Associazione Italiana Biblioteche. Guida delle biblioteche scientifiche e tecniche e dei centri di documentazione italiani. Szerk. R. Papa Pavesi, M. Salimei. Róma, Consiglio Nazionale delle Ricerche, 1965.
- [4] Consiglio Nazionale delle Ricerche. Servizio Studi e Rilevazioni. Programma di sviluppo dei servizi di documentazione ed informazione delle stazioni sperimentali per l'industria. Studio preliminare. Róma, 1968.
- [5] BISOGNO, P.: Schema per una rete d'informatica nel settore della documentazione scientifico-tecnica. Elementi preliminari. Róma, CNR, 1972. (Note di bibliografia e di documentazione scientifica, 15. köt.)
- [6] CALIFANO TENTORI, M.: Elenchi e cataloghi di periodici in Italia 1946–1966. Saggio per una bibliografia. Róma, CNR, 1967. (Note di bibliografia e di documentazione scientifica, 10. köt.)
- [7] Università degli Studi di Bologna. Catalogo dei periodici posseduti dalle Biblioteche degli Istituti universitari. Facoltà scientifiche. Bologna, Cooperativa Libreria Universitaria Editrice, 1972.
- [8] Consiglio Nazionale delle Ricerche. Laboratorio di Studi sulla Ricerca e sulla Documentazione. Catalogo collettivo dei periodici scientifici tecnici posseduti dalle Biblioteche di Roma. Periodici conservati presso gli Istituti di Chimica della Città Universitaria. Róma, 1974.
- [9] Associazione Italiana Biblioteche. Appunti per uno schema di sviluppo dell'organizzazione bibliotecaria italiana nel prossimo decennio (1975–1985).

/ALBERANI, V.: Una biblioteca per la scienza e la tecnica. = *Bolletino d'Informazioni*, 15. köt. 1. sz. 1975. p. 25–35./

(Wéber Katalin)

A könyvtári statisztikák elemzése

Könyvtári körökben jelentős elégedetlenség fogadja az irodalomban közzétett statisztikai adatok pontosságát és értékét. Különösen élénk a kritika az adatszolgáltatás módját illetően (állomány számbavétele, munkaerő- és költségadatok).

Az irodalom nem szűkölködik leíró adatokban, annál inkább elemző munkákban. Az átlagszámításon kevés munka lép túl, összehasonlító vagy extrapolációs eljárás alig található. E jelenség egyik oka, hogy a standard statisztikai eljárások szinte kivétel nélkül feltételezik a gyűjtött adatok eloszlásának normális (*Gauss-féle*) voltát. Ugyanakkor a könyvtári adatok nagy többsége ettől